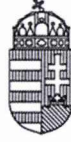

Érkezett: 2023 DEC 12.

TERÜLETFEJLESZTÉSI PARLAMENTI ÁLLAMTITKÁR

Iktatószám: TPKF/41/4 (2023)
Ügyintéző: Béresiné dr. Hontvári Bianka

Kövér László
az Országgyűlés elnöke részére
B u d a p e s t

Tisztelt Elnök Úr!

Az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat (a továbbiakban: HHSZ) 137/A. § (1) bekezdése alapján iromány-nyilvántartásba vétel céljából megküldöm „*a területfejlesztésről*” szóló törvényjavaslat (T/6071. szám) HHSZ 46. § (10) bekezdése alapján megszerkesztett egységes javaslattervezetéhez készített indokolást.

Budapest, 2023. december „12.”

Tisztelettel:

Dr. Latorcai Csaba

Előterjesztői indokolás

a területfejlesztésről szóló 2023. évi ... törvényhez

Általános indokolás

Bár az elmúlt 12 évben minden társadalmi-gazdasági mutató javult az ország szinte minden térségében, a területi különbségek mintázata 30 éve lényegében változatlan, a csak növekedési pólusokra és elmaradott területekre fókuszáló területpolitika nem ért el áttörést a fejlettségbeli különbségek csökkentésében. A nagy növekedési pólusok nem tudták magukkal húzni az elmaradott térségeket, a közigazgatási határok mentén szerveződő területfejlesztés pedig rendre akadályokba ütközött a település-, illetve vármegyehatárokon átnyúló ügyek kezelésében.

A megújuló területpolitika ezért azt tekinti kiindulópontjának, hogy az emberek a mindennapokban hogyan használják a teret, merre közlekednek, hol vesznek igénybe szolgáltatásokat, s ez alapján mely területeket kell beavatkozásokkal megcélozni. Ez a gondolat vezet el az együtt kezelendő térségek fogalmához, amely az organikus rendszerek elvén nem a határokhöz igazítja a fejlesztéseket, hanem a beavatkozási szükségletek területi kiterjedéséhez igazítja a térséghatárokat.

Mindemellett az agrárium súlyának és élőmunka-igényének drasztikus csökkenésével a vidék a XXI. században csak centrumokhoz kötve értelmezhető, a vidéket csak a központi és alközpontként működő települések felől lehet felemelni. Ezért a területpolitika centrumok és vonzáskörzetük köré épül, a központokban elősegítve a munkahelyteremtést és annak feltételrendszerét (elérhetőség, képzett munkaerő, megfelelő térségi/települési szolgáltatások, élhető lakókörnyezet).

Az új területfejlesztési szabályozás célja, hogy lefedtesse a fenti elvek mentén megújuló területpolitika szakmai, intézményi és pénzügyi alapjait. Ennek érdekében a közigazgatási határokon átnyúló problémák kezelésére új tércategóriákat vezet be (nagy térségek, együtt kezelendő térségek) és ezekhez tervdokumentumokat társít. A megújuló szabályozás a Területfejlesztési Szolgálat útján közelebb viszi a kormányzatot a vidéken élő lakossághoz és az őket képviselő területi szereplőkhöz, valamint megerősíti a területfejlesztési kapacitásokat a vármegyékben és a vidéki térségekben.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Részletes indokolás

1. §

A törvényjavaslat célja, hogy megállapítsa a területfejlesztés alapvető feladatait és szabályait, valamint meghatározza a területfejlesztési intézményrendszer felépítését. A javaslat meghatározza a törvény tárgyi, személyi, valamint szervei hatályát is.

2. §

A területfejlesztés célja az ország versenyképességének javítása, területi kohéziójának megtartása, valamint a főváros, a városok, illetve a vidék közti gazdasági, társadalmi, infrastrukturális különbségek mérséklése. Az urbanizáció ütemére tekintettel, fennáll a veszélye annak, hogy a vidék a jövőben élehetlenné válik, mivel a települések elnéptelenednek. Ezzel párhuzamosan a városi életszínvonal is csökkeni fog, tekintettel arra, hogy a vidékről beköltözött populáció nyomán a városok túlszűfolttá válnak. Mindezekre tekintettel a területfejlesztés további célja a vidéki területek népességmegtartó képességének erősítése, valamint mindezek nyomán a nemzeti és térségi identitástudat megtartása és megerősítése.

3. §

Az 1. §-ban megjelölt átfogó célkitűzések érvényesítése érdekében a javaslat meghatározza a területfejlesztés feladatait, azon belül az egyes területi tervezési és beavatkozási szintekhez kapcsolódó területfejlesztési szakpolitika feladatait (földrajzi lehatárolás, milyen tervtípus készül). A javaslat külön rögzíti a területfejlesztés sajátos feladatait, melyben kitér az elmaradott, periférikus térségek fejlődésének elősegítésére, továbbá nemzeti feladatként megjelenik az innováció térségi terjedésének az elősegítése is. A javaslat rögzíti a regionális együttműködés, valamint az Európai Unió regionális politikájához való illeszkedés fontosságát, melyek tervszerű tevékenységre, a gazdaság megújulását elősegítő fejlesztéspolitikára kell, hogy épüljenek.

4. §

A törvényjavaslat elvi éllel rögzíti, hogy az állam központi állami szervei, valamint a területi szervek, illetve minden egyéb szereplő a területfejlesztési feladataik végrehajtása során kötelesek egymással együttműködni.

5. §

Az Értelmező rendelkezések meghatározzák a területrendezés, valamint a területfejlesztés keretében alkalmazott legfontosabb fogalmakat. A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Tftv.) alapfogalmainak köre a következő, újonnan bevezetendő tércategóriákkal bővül.

A nagytérség, mint a területi (stratégiai) tervezés felső-középszintű egysége több vármegyét magába foglaló, összefüggő országrész, amely önálló fejlesztési stratégiával rendelkezik. A nagytérségi szintű feladatok koordinációját a területfejlesztési miniszter látja el. Létrehozását az indokolja, hogy szükséges megteremteni a vármegyehatárokon átlépő, hálózatos együttműködések és fejlesztések tervezési alapját, emellett lehetőséget biztosít a vármegyei területfejlesztési koncepciók és programok közötti koordinációra. Ezen térségkategória az országos fejlesztési programok területi dimenzióinak megjelenítését is szolgálja. A nagytérségek lehatárolására a területfejlesztési miniszter tesz javaslatot az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (a továbbiakban: OFTK) felülvizsgálata során.

Kiemelt térségek, mint speciális rendeltetésű, vármegyehatártól függetlenül lehatárolt, OFTK-ban jelenleg is nevesített térségek (Balaton Kiemelt Üdülőkörzet, Budapesti Agglomeráció, Közép-Duna mente, Tokaj Borvidék). Egy vagy több vármegyére (a fővárosra), vagy azok meghatározott területére kiterjedő, társadalmi, gazdasági vagy környezeti szempontból együtt kezelendő területi egység, amelynek egységes tervezéséhez és fejlesztéséhez országos érdekek fűződnek.

Vármegyék és a főváros, mint a területi tervezés és programvégrehajtás hagyományos, közigazgatási területükkel az ország egészét lefedő alapegységei.

Együtt kezelendő térségek, mint a területi (operatív) tervezés és programvégrehajtás középszintű alapegységei. Létrehozásukat az indokolja, hogy az együtt kezelendő térségekbe rendszer szintű fejlesztéspolitikai beavatkozás szükséges annak érdekében, hogy az adott térség infrastruktúrája,

szolgáltatás-szervezése és lakó-, illetve munkakörnyezeti elemei együttesen javuljanak. Az együtt kezelendő térségek lehatárolására a területfejlesztési miniszter tesz javaslatot.

6. §

A törvényjavaslat külön sorolja fel a területfejlesztés központi (országos), illetve a területi szintjein működő intézményeket, az azok által ellátandó feladatokat. A területfejlesztés központi (országos) szintjén stratégiai és operatív irányítási feladatkörbe tartozó feladatok jelentkeznek, melyekben a javaslat az újonnan bevezetendő területi tervezési és beavatkozási szintekkel kapcsolatos központi feladatokat jeleníti meg új elemként.

Az Országgyűlés az OFTK elfogadásával és e törvény megalkotásával tölti be a területfejlesztés stratégiai irányítási szerepkörét.

7. §

A Kormány az OFTK-ban megfogalmazott hazai területpolitika érvényesülését biztosítja döntésein keresztül, továbbá összehangolja az európai uniós és a nemzeti fejlesztéspolitikát.

8. §

A javaslat hangsúlyt helyez az egyes szakpolitikák közötti, fejlesztéspolitikában érvényesítendő területi koordináció érvényre juttatására is. Ennek érdekében a törvényjavaslat nemcsak a területfejlesztésért felelős miniszternek, hanem a többi miniszternek is előírja, hogy a szakpolitikai tervezés irányítása és feladataik ellátása során juttassák érvényre az OFTK-ban rögzített területfejlesztési célokat és prioritásokat. A miniszterek feladataik ellátása során érvényre juttatják a törvényjavaslatban rögzített célokat, részt vesznek a területfejlesztéssel összefüggő és szakterületüket érintő kormányzati feladatok ellátásában, különösen a területfejlesztési koncepciók és programok feladatkörüket érintő munkarészeinek kidolgozásában, összehangolásában és érvényesítésében.

Lényeges módosítás ugyanakkor a Tftv.-hez képest, hogy a javaslat már nem különíti el a területfejlesztésért, illetve a területfejlesztés stratégiai tervezéséért való miniszteri felelősséget, hanem azokat együtt értelmezi és kezeli, így kizárólag területfejlesztésért felelős minisztert említ. Ennek oka az, hogy az aktuális kormányzati struktúrában a két felelősségi kör ugyanazon miniszternél jelentkezik, így csak zavart okozna a két felelősségi kör fenntartása. A területfejlesztésért felelős miniszter feladatköre a Tftv. új elemeihez kapcsolódóan bővül. Így új elem a javaslatban, hogy a miniszter kidolgozza a nagytérségi területfejlesztési stratégiát, valamint jóváhagyja az együtt kezelendő térség területfejlesztési programját. Egyebek mellett a továbbiakban a miniszter módszertani támogatást biztosít az együtt kezelendő térségek területfejlesztési programjainak elkészítéséhez, valamint biztosítja a területfejlesztési szolgálat intézményrendszerének felállítását, működésének finanszírozását, szakmai felügyeletét, továbbá kezeli a területfejlesztési célok megvalósítását szolgáló az elkülönített állami pénzalapot.

9. §

A területfejlesztési célú források hatékony felhasználása érdekében elvárásként fogalmazódik meg a területfejlesztés intézményrendszerével szemben, hogy e hiányosságokat orvosolja és megszüntesse. Ehhez a területfejlesztés intézményrendszerében új elemként a Területfejlesztési Szolgálat felállítására tesz javaslatot a törvényjavaslat. A javaslat egyebekben a hatályos Tftv. intézményrendszeri struktúráját kívánja folytatólag továbbvinni. A Területfejlesztési Szolgálat stratégiai tervezési és programozást segítő feladatokat éppúgy ellát, mint program végrehajtási feladatokat (például a nagytérségi stratégiai program alapján elkészíti az együtt kezelendő térségek területfejlesztési programjait). A Területfejlesztési Szolgálaton keresztül a legtöbb fejlesztéspolitikai

program fókuszából kimaradt járásszékhely-város és a vidéki járások is beemelhetők a területfejlesztés vérkeringésébe.

A Területfejlesztési Szolgálat a területfejlesztésért felelős miniszter által alapítandó és felügyelt nonprofit gazdasági társaság területi szervezeti egységeként működik.

10. §

A vármegyei önkormányzatoknak jelenleg kizárólag a Tftv. dedikál feladatokat, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény egyáltalán nem, így a vármegyei önkormányzatok működése a Tftv.-ben rögzített feladatokon alapul.

A vármegyei önkormányzatok és a fővárosi önkormányzat területfejlesztési feladatkörük keretében területi tervezést végeznek (területfejlesztési koncepció és program, valamint a területi szempontú operatív program megvalósítása érdekében ITP készítése), illetve a vármegyei/fővárosi területfejlesztési programok végrehajtásával kapcsolatos feladatokat látnak el (pl. TOP és TOP Plusz, Interreg CBC).

A törvényjavaslat a vármegyei önkormányzatok és a fővárosi önkormányzat területfejlesztési feladatait lényegében megtartja, a Tftv.-hez képest pusztán a feladatellátás pontosítása történik meg. A területfejlesztési és vidékfejlesztési feladatok egymással összefüggenek, egymást kiegészítik és erősítik, a vármegyei önkormányzatok hatékony területfejlesztési feladatellátásához vidékfejlesztési szerepvállalásuk is indokolt.

A rendelkezés nevesíti a vármegyei önkormányzatok vidékfejlesztési feladatait, melyek kiterjednek a vidékfejlesztési stratégiák és akciók vármegyei fejlesztési és területfejlesztési koncepciókkal és programokkal való összehangolására; a vidékfejlesztési stratégiák, akciók egyeztetésére; a vidékfejlesztési helyi akciócsoportok munkaszervezeti feladatai ellátásának lehetőségére; a tevékenységükben való részvétel lehetőségére; megállapodás szerint a vidékfejlesztési akciók végrehajtása során koordinációs és döntéshozatali feladatok ellátására; a vidékfejlesztési akciók lebonyolításának nyomon követésére, és értékelésére, valamint monitoring bizottsági feladatok ellátására a programok végrehajtásához kapcsolódóan.

11-13. §

A területfejlesztési feladatok ellátása érdekében a vármegyei önkormányzat önállóan, vagy a szomszédos vármegye vármegyei önkormányzatával közösen térségi fejlesztési tanács létrehozását kezdeményezhette, amelyet a Magyar Államkincstár vett nyilvántartásba. A térségi fejlesztési tanácsok tagsági összetétele változatlan, azonban a törvény hatálybalépését követően vármegyei önkormányzatok térségi fejlesztési tanács létrehozását nem kezdeményezhetik. A továbbiakban kiemelt térségi fejlesztési tanácsok létrehozására van lehetőség. A térségi fejlesztési tanáccsal rendelkező földrajzi egységek egyúttal együtt kezelendő térségnek is minősülnek és annak megfelelő programdokumentummal kell rendelkezniük.

A Tftv. alapján kötelezően létrehozandó és működtetendő négy kiemelt térségi fejlesztési tanács (Balaton Fejlesztési Tanács, Tokaj Borvidék Fejlesztési Tanács, Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanács, Budapesti Agglomeráció Fejlesztési Tanács) változatlanul megmarad, működésének szabályozása, ellátandó feladataik sem változnak. A kiemelt térségi fejlesztési tanácsok mindegyikébe a Tftv. szerint a területfejlesztésért felelős miniszter és a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter egy-egy tagot delegál, míg a miniszter utóbbi feladatkörében a tanácsok egyik társelnökét is jogosult jelölni. Miután a törvényjavaslat egybevonva kezeli a területfejlesztésért és a területfejlesztés stratégiai tervezéséért viselt kormányzati felelősséget, így a javaslat rendelkezik a kiemelt térségi fejlesztési tanácsokra vonatkozó szabályozás pontosításáról is.

14-15. §

A területpolitika megújításának egyik fontos célja a területi és az ágazati fejlesztések összehangolása, integrált fejlesztési programok megvalósítása, amely révén a fejlesztéspolitikai beavatkozások eredményesebbé és hatékonyabbá, hosszú távon fenntarthatóvá válhatnak. Ebben meghatározó a tervezési rendszer, mint eszköz szerepe, ezért az ágazati terveknek az OFTK-ból levezethető területi célokat kijelölő tartalommal kell rendelkezniük (területi fejezet), míg a területfejlesztési terveknek igazodniuk kell az egyes szakpolitikai stratégiák fejlesztési irányaihoz.

A területfejlesztési tervezés a területfejlesztési szakpolitika egyik alapvető eszköze. A kellően megalapozott, összehangolt területi tervek teszik lehetővé az egyes térségek fejlesztési igényeinek feltárását, a fejlesztésekben kínálkozó szinergikus lehetőségek kihasználását, a felesleges párhuzamosságok elkerülését, ezáltal biztosítva az eszközrendszer másik fontos elemét, a fejlesztési források racionális, a területi kohéziót és a versenyképességet javító hatékony felhasználását.

A területfejlesztési és területrendezési tervek a jogszabályokban meghatározott tervhierarchia figyelembevételével, egymással összhangban készülnek úgy, hogy mindig az alacsonyabb területi szintű tervnek kell illeszkednie a magasabb szintű tervdokumentumhoz.

A területfejlesztési koncepció az érintett területi egység távlati fejlesztését megalapozó tervdokumentum, amely meghatározza a hosszú távú, átfogó fejlesztési célokat, a fejlesztési programok kidolgozásához szükséges irányelveket, továbbá információkat biztosít az ágazati és a területi tervezés számára.

A területfejlesztési program a területfejlesztési koncepció alapján kidolgozott középtávú tervdokumentum, amely a fejlesztési irányok stratégiája mellett operatív cselekvési tervet is tartalmaz.

16-17. §

A fejezeti kezelésű előirányzatok pályázati rendszerben történő felhasználásának koordinálása a továbbiakban is a területfejlesztési miniszter jogkörébe tartozik. E körbe illeszkedik a minisztereknek az a felelőssége, hogy a költségvetési források felhasználása alapján rendszeresen jelentés készüljön a Kormány számára a központi támogatások – területi értékeléssel alátámasztott – felhasználásáról. Tekintettel arra, hogy a funkcionális várostérségek számára önálló fejlesztési programokra van szükség, a várostérségi és felzárkóztató fejlesztések megvalósítását szolgálja a külön törvényben létrehozásra kerülő területfejlesztési állami pénzalap.

18. §

A rendelkezés a szabad vállalkozási zónák létrehozásának a jogát biztosítja a Kormány számára, melyek a területfejlesztési célok elérése érdekében működnek. E célok elérése érdekében külön törvény által meghatározott módon pénzügyi és más kedvezményeket lehet e zónákban biztosítani. A szabályozás változatlanul biztosítani kívánja a helyi önkormányzatok számára az ipari parkok és más fejlesztési egységek létrehozását.

19-20. §

A törvényjavaslat a területrendezés célját és feladatait fejt ki, értelmezve az alapvető területi tervdokumentumok fogalmát és azoknak a területrendezési koncepciókhoz illetve stratégiákhoz való viszonyát.

21-22. §

A rendelkezések a területrendezésért felelős központi állami szervek – az országgyűlés és a kormány – feladat- és hatáskörét állapítják meg.

23-24. §

A javaslat a területrendezésért felelős miniszter és más miniszterek feladatait állapítja meg.

25-26. §

A törvényjavaslat területrendezést ellátó területi szervek, azon belül a vármegyei önkormányzat és a fővárosi önkormányzat területrendezési feladatait határozza meg.

27. §

A rendelkezés a területi államigazgatási szervek, azon belül az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal feladatait határozza meg.

28-29. §

A rendelkezés a területrendezés céljainak érvényesülését biztosító tervek tartalmi elemeire, a készítésére, módosítására és felülvizsgálatára vonatkozó részletszabályokat állapítja meg.

30. §

A területrendezési tervek készítésére és elfogadására vonatkozó eljárási szabályokat állapítja meg a javaslat.

31-33. §

A rendelkezés a területrendezési hatósági eljárások általános szabályai keretében a térségi területfelhasználási engedélyek engedélyezési és nyilvántartási szabályait és a főépítési jogkörben eljáró felügyeleti szervet rögzíti, továbbá a területrendezési dokumentáció megőrzésére vonatkozó felelősségi szabályozást tartalmazza.

34. §

A területrendezési tervezési tevékenységben való részvétel személyi feltételeit határozza meg, rögzíti a szakmai kamara által nyilvántartható adatok körét, valamint megállapítja a jogosulatlan és szakszerűtlen tervezési tevékenység esetén alkalmazott jogkövetkezményeket.

35. §

Felhatalmazó rendelkezéseket tartalmaz a Kormány, az önkormányzat és a területrendezésért felelős miniszter részére.

36. §

Hatályba léptető rendelkezés.

37. §

A módosító rendelkezések a magyar építészetről szóló törvény által bevezetett változások miatt szükségesek.

38. §

Hatályon kívül helyező rendelkezések.